

Verslag van de vergadering van Commissiewerkgroep Milieucontaminanten

Datum : 22 juni 2018
Commissie : Mevr. Vanheusden (DG SANTÉ)
Dhr. Verstraete (DG SANTÉ)
Ned. Delegatie : Georgina van den Berg (NVWA)

Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Agenda

1. Publicatie van wetenschappelijke data die is verzameld aan de hand van EU gecoördineerd onderzoek en monitoring (EFSA)

EFSA heeft een presentatie gegeven, waarin een update is gegeven over het concept rapport m.b.t. contaminanten monitoring. Het rapport is doorgestuurd naar EFSA's chemische, pesticiden-, veterinaire-, residuen-, voedsel consumptie- en zoönose monitoring data verzamel netwerken en naar het advies centrum van EFSA. EFSA benadrukt het belang van data uitwisselen en moedigt LS aan om data te publiceren. Er is een EU data portal en een nationale portal. In 2016 was 54,8% geüpload in de EU portal en in 2017 was dat 72%. Om een EU database te creëren en data te combineren, zijn bepaalde eisen en standaarden gesteld. Indien LS hier meer over willen weten, kunnen ze dit aan hun "key person" vragen.

Dossierhouder
Ana Vilorio
Ai.viloria@minvws.nl
T 070 340 xxxx

Ons kenmerk
Verslag CWG
Milieucontaminanten d.d. 22
juni 2018

Secretariaat ROW
[_dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:_dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

2. Risico's voor de gezondheid van de mens gerelateerd aan de aanwezigheid van perfluorooctaansulfonzuur (PFOS) en perfluor-octaanzuur (PFOA) in levensmiddelen (EFSA)

De Cie heeft EFSA opdracht gegeven om een nieuw wetenschappelijk inzicht te geven rondom dit onderwerp. In maart dit jaar is EFSA hiermee gestart, en heeft besloten het rapport op te delen; een deel over PFOS & PFOA en het andere deel PFAS. Tijdens de werkgroep heeft EFSA een presentatie gegeven over de tot nu toe verzamelde data. Het rapport is door EFSA aangenomen, maar nog niet gepubliceerd.

De Cie geeft aan limieten op te willen stellen voor specifieke voedingscategorieën zoals; vis en schaaldieren, vleesproducten, ei en eierproducten, melk en zuivelproducten, aangezien EFSA heeft aangegeven dat deze categorieën de grootste bijdrage leveren aan humane blootstelling. De Cie geeft aan te willen kijken naar reeds verzamelde data afkomstig uit 2007-heden en vraagt LS om input voor de discussie rondom het opstellen van ML's. Tot slot geeft Cie aan te willen wachten met het opstellen van de ML's tot het laatste rapport van EFSA definitief is.

3. Follow-up over de aanbeveling om cadmium te monitoren (presentaties LS)

Een aantal LS hebben een verslag ingediend over de uitgevoerde monitoring van cadmium in levensmiddelen op basis van aanbeveling 2014/193/EU en dit toegelicht. De Cie roept overige LS op om van hun monitoring te presenteren, gezien andere LS hier van kunnen leren. Indien LS nog behoefte hebben verdere details en informatie te delen, kan er voor eind augustus een update worden gegeven. Verder geeft de Cie aan dat er moet worden gekeken naar mitigatie maatregelen of goede landbouwpraktijken op EU niveau. De Cie ontvangt graag input hierover en gaat EFSA vragen om de monitoringsdata 2014-heden te bekijken. Het is belangrijk om te weten welke voedingsmiddelen de grootste bijdrage leveren aan de blootstelling van cadmium. Dit is essentieel om discussie

te kunnen starten over mogelijke aanpassing van de bestaande ML's of voor het opstellen van nieuwe ML's.

4. Concept verordening m.b.t. wijziging van de bijlage van EU Verordening 579/2014, inzake een afwijking van enkele bepalingen uit bijlage II bij EU Verordening 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft het vervoer van vloeibare oliën en vetten over zee.

De concept verordening voor het uitbreiden van de lijst van toegestane aanvaardbare vorige ladingen. EFSA heeft geconcludeerd dat methylacetate en ethyl-*tert*-butyl ether worden geaccepteerd. De Cie stelt voor om deze twee stoffen toe te voegen aan de lijst. Er was geen commentaar vanuit LS op dit voorstel.

5. Update over de discussie van handelingen ter vervanging van Richtlijn 96/23 en de optie om een uitvoeringsverordening op te stellen voor controleplannen van contaminanten.

De discussie over het implementeren en vervangen van richtlijn 96/23 is nog gaande, waarbij er mogelijkheid is om een nationaal plan voor contaminanten (in voeding van zowel plantaardige als dierlijke oorsprong) op te nemen. Een aantal LS zijn hier voorstander van. De Cie geeft aan dat als LS dit willen, het in deze werkgroep kan worden besproken en er een concept verordening kan worden opgesteld met algemene vereiste voor een controle plan. De Cie geeft aan dat als men tot de conclusie komt dit te implementeren; er naast milieu en industriële contaminanten, ook landbouw contaminanten in kunnen worden opgenomen. Het doel is om er goed naar te kijken, zowel op contaminant- als productniveau.

Verder geeft Cie aan dat de import voorwaarden van residuen ter discussie zullen worden gesteld in de diergeneesmiddelen werkgroep. De Cie geeft aan 3^e landen te hebben gevraagd om hun controleplan in te leveren, waarna het land bij goedkeuring op een lijst wordt geplaatst voor handel met de EU-landen. Dit is een EU gecoördineerd programma voor residuen en de Cie geeft aan dat we moeten ons afvragen of dat wel bestaat voor EU landen. De Cie zal hier op terugkomen en geeft aan dat LS hier over na te denken.

6. Lood in babyvoeding

Een LS heeft data aangeleverd over lood in babyvoeding, waaruit blijkt dat ML's verlaagd zou kunnen worden. EFSA heeft data van 2013-2016 over dit onderwerp aan de Cie gegeven, die hieruit heeft geconcludeerd dat er voor volledige zuigelingenvoeding, verkocht als poeder, winst behaald kan worden en de ML verlaagd zou kunnen worden van 0,05 naar 0,02 mg/kg. Dit is gebaseerd op P95. Hetzelfde geldt voor babyvoeding op basis van granen. De ML van dranken voor zuigelingen en peuters, zoals verkocht in vloeibare vorm, zou verlaagd kunnen worden van 0,03 naar 0,02 mg/kg. De ML van dranken voor zuigelingen en peuters, te bereiden door trekken of afkoken, kan verlaagd worden van 1,5 naar 1,2 mg/kg.

Een LS geeft aan dat verlaging niet altijd haalbaar is gezien de vereiste bemonsterings-methode vermeld in EU verordening 333/2007. Een andere LS geeft aan deze visie te delen en vermeld (21 juni) een rapport aan de Cie te hebben gestuurd, waarin wordt aangegeven dat niet alle NRLs in deze LS de voorgestelde lage loodgehaltes kunnen meten. De LS benadrukt dat, ondanks dat verlaging van deze ML's mogelijk is, het wel praktisch uitvoerbaar moet zijn. Dit punt zal tijdens de volgende vergadering verder worden besproken.

7. Benzeen in wortelsap

Tijdens de werkgroep in oktober 2017 is een voorstel gedaan voor monitoring van benzeen in wortelsap voor zuigelingen en jonge kinderen, én voor kersensap en frisdrank met kersensmaak. Het is nog niet duidelijk welke wortelsappen benzeen bevatten, maar wel is duidelijk dat er benzeen wordt gevormd in wortelsap dat een verhitingsstap heeft ondergaan, gezien het product beta-caroteen bevat. Meerdere LS geven aan voorstander te zijn om een monitoring op te zetten en een

aantal LS hebben gehalten die zij tot nu toe hebben gevonden toegelicht. Een LS heeft een voorstel gedaan: 1,8 µg/L en max. 8,7 µg/L en geeft hiernaast aan dat er meer kennis nodig is over het productieproces. Een LS rapporteert ook wortelsap te hebben bemonsterd, waarin geen benzeen is aangetroffen (27%). Een LS gaf aan dat het nuttig zou zijn om frisdranken met kersensmaak te monitoren, waaraan benzaldehyde is toegevoegd. De Cie geeft aan dat EU richtlijn 98/83 limieten voor benzeen in drinkwater omvat (1 µg/L) en geeft aan te willen discussiëren m.b.t. een harmonisering van een ML voor drinkwater. Wel moet hierbij in overweging worden genomen dat men minder wortelsap drinkt als water. Een alternatief is om actielimieten van frisdrank (10 µg/L) uit te breiden naar groente sappen, zodat wortelsappen ook zouden voldoen. De Cie geeft aan dat er onvoldoende data en kennis is over het productieproces en hier graag informatie over ontvangt. Met name gezien het nog niet helder is of men ook wortelsap, dat een verhittingsstap heeft ondergaan, kan produceren zonder dat er benzeen in wordt gevormd.

8.DEET en icaridin

DEET komt voor in voeding doordat plukkers het middel tegen muggen op hun huid smeren, waardoor residuen in thee en kruidendranken voorkomen. Een LS (Duitsland) heeft data hierover aangeleverd van 2005-2017 m.b.t. DEET en icaridin. Hieruit blijkt dat deze residuen in lage hoeveelheden voorkomen en geen risico vormen voor de consument. Desondanks is besloten limieten te stellen om handel te faciliteren en autoriteiten te helpen hier op toe te zien.

De Cie geeft aan dat de EU specerijen organisatie (EU Spice organization) data heeft aangeleverd en hiernaast uit een LS ook data heeft ontvangen over paddenstoelen, kruiden, specerijen en andere waren. Ook bevatten vijf monsters rijst een gehalte van 0,02-0,05 mg/kg, waarbij de Cie aangeeft dat dit aanleiding is om dit product nader te onderzoeken.

Er is discussie geweest of men beter actie limieten of ML's kan stellen, gezien er geen gezondheidsrisico is. De meeste LS waren voorstander van een actie limiet. Een LS geeft aan graag eerst naar goede landbouwpraktijken te willen kijken of een CoP op te stellen, voordat er ML's worden gesteld.

De Cie is voorstander van het opstellen van een actie limiet en doet een voorstel. Een LS vraagt waar de limieten gepubliceerd zullen worden, waarna de Cie heeft aangegeven deze in het verslag van de Standing Committee te willen publiceren.

9.Interpretatie van bemonsteringsmethode volgens Verordening (EU) 333/2007 m.b.t. kwik in vis

In Verordening (EU) 333/2007 staat vermeld dat een verzamelmonster minimaal 1 kg moet wegen, bestaande uit basismonsters van minimaal 100 gram. Het aantal basismonsters is afhankelijk van de grootte van de partij. Wel moeten er (minimaal) 2-3 monsters worden genomen om één verzamelmonster te creëren. Voor grote vissen moeten (basis)monsters uit het middelste gedeelte van de vis worden genomen. Het monster moet vervolgens gehomogeniseerd worden, tenzij dit een conflict geeft met nationale wetgeving. De Cie geeft aan dat er in het verleden discussie hierover is geweest, met name Italië en Spanje hadden hier een verschillende opinie over. Deze vergadering is er discussie geweest over bemonstering van vissen bij de retail, importeurs en groothandelaren, het wel of niet homogeniseren van een verzamelmonster, hoe om te gaan met bevroren vissen en of het middelste deel van een vis een filet betreft of niet. De Cie geeft aan dat het belangrijk is om bij bemonstering een zo representatief mogelijk monster te nemen, dit kan door zoveel mogelijk vissen te bemonsteren voor een verzamelmonster; kleine, medium en grote vissen.

10. Update over andere milieu contaminanten - Kwik in vis

Eerder werd al besproken dat de ML's voor haai en zwaardvis onveranderd blijven, maar voor andere vissoorten ML's van kwik zullen worden herzien. Er ligt een voorstel om een nationaal consumptieadvies op te stellen dat actief naar consumenten wordt gecommuniceerd. Het gaat met name om de consumptie van diverse methykwikrijke vis die door kinderen en vrouwen van vruchtbare leeftijd wordt geconsumeerd. Nieuwe data over visconsumptie zou ook bijdragen aan een

risicobeoordeling van EFSA. De Cie benadrukt dat de monitoring voornamelijk van belang is in landen waar veel kwikrijke vis wordt geconsumeerd en roept LS nogmaals op data hierover aan te leveren.

11. Update over industriële contaminanten Uitstel van de deadline voor rapportage van monitoring m.b.t. de aanbeveling van minerale oliën, tot 1 oktober 2019

De Cie geeft aan dat er tijdens standing committee (17 april 2018) is gesproken over EU aanbeveling 2017/84, inzake de controle van koolwaterstoffen uit minerale oliën in levensmiddelen en in materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen. Er is besloten om de deadline voor het inleveren van monitoringsgegevens van LS uit te stellen naar oktober 2019. Dit geldt zowel voor de rapportage, als voor extra bemonstering en analyses. Verder geeft Cie aan dat zij verwacht dat de bemonstering- en rapportage richtlijn van EFSA binnenkort zal worden gepubliceerd. De GRC-richtlijnen voor analysemethoden zullen naar verwachting na de zomer zijn afgerond.

12. Update over gehalogeneerde persistente organische verontreinigende stoffen (POP's)

-Gebromeerde vlamvertragers (bominate flame retardants)

De Cie geeft aan dat zij (afgelopen mei) EFSA opdracht heeft gegeven om aan de hand van nieuwe data en wetenschappelijke inzichten een adviesrapport te schrijven over gebromeerde vlamvertragers. Het rapport zal zich richten op meerdere groepen vlamvertragers en de gezondheidsrisico's daarvan. Verder geeft de Cie aan dat EFSA nog weinig gegevens heeft over nieuw ontdekte vlamvertragers. Een LS heeft aangegeven graag een presentatie te willen geven over de verzamelde gegevens. De Cie geeft aan dat dit tijdens de volgende vergadering kan plaatsvinden.

13. Follow-up van discussies over onderwerpen die tijdens de vergadering op 29/5 zijn besproken

- Acrylamide:

De Cie geeft aan dat de Guidance is afgerond en dat de laatste versie van de nieuwe aanbeveling gisteren is ge-upload in het CIRCA systeem. Opmerkingen die LS tijdens afgelopen standing committee hebben gemaakt zijn hier in meegenomen. De aanbeveling moet nog wel door de commissie procedure. De volgende vergadering zal de discussie worden gestart over het opstellen van ML's. Verder geeft Cie aan dat onlangs de nieuwe versie van de acrylamide toolbox van Food Drink Europe is uitgebracht. De Cie doet een oproep aan LS om deze in de zomermaanden nog eens nader te bekijken en te zien of er nog punten zijn die niet overeenkomen met de bijbehorende verordening (2017/2158). Ook andere opmerkingen of werkwijzen (CoPs) zijn welkom. De Cie wil graag tot een beproefd en goed concept komen, zodat de toolbox ook aan bedrijven kan worden aanbevolen. Opmerkingen kunnen tot eind augustus bij de Cie worden ingediend en zullen tijdens de volgende vergadering worden besproken.

-3MCPD en glycidylesters

Voor het stellen van ML's voor plantaardige oliën (en mogelijk ook visolie), liggen er momenteel twee voorstellen. Een voorstel is om één limiet voor alle plantaardige oliën (en mogelijk visolie) te stellen. Het andere voorstel is om twee limieten te stellen, waarbij een limiet specifiek voor palmolie geldt en de andere limiet voor overige (samengestelde) plantaardige oliën, zoals; kokos-, sojabonen-, pinda-, zonnebloem-, raapzaad- en palmpitolie. Het ligt niet voor de hand dat er wordt gekozen voor twee limieten. De laatste vergadering werd duidelijk, althans voor de Cie, dat de voorkeur uitging naar het stellen van één limiet, maar strenger dan 3 mg/kg. De Cie geeft aan dat er ruimte is om een lagere ML te stellen van 2,5 mg/kg.

Verder geeft de Cie aan dat, zowel de Cie als EFSA, op 21 juni een presentatie hebben gegeven bij de workshop van FEDIOL over 3MCPD-esters. FEDIOL heeft tijdens deze workshop ook hun standpunt toegelicht en ziet graag één limiet van 3,0 mg/kg. Zij hopen deze voor eind 2020 te hanteren en streven hierna een gehalte van 2,5mg/kg te bereiken in (eind) 2022. De Cie gaf aan veel reacties te hebben gehad over het ML voorstel, met name over samengestelde oliën. Er zijn veel samengestelde oliën op de markt verkrijgbaar, waarbij de samenstelling niet op het etiket staat vermeld en deze alleen bij de producent

bekend is. De Cie maakt een vergelijking met PAKs in plantaardige olie en cacaoboter, en geeft aan dat men een ML zou kunnen afleiden aan de hand van de samenstelling en gaat hier nog over nadenken. Verder geeft de Cie aan dat een belangrijk punt dat naar voren kwam tijdens de workshop was dat het uiteindelijke gehalte 3-MCPD in de olie voor een groot deel afhankelijk is van de kwaliteit en geografische afkomst van de ongeraffineerde olie (crude oil). De Cie geeft aan dat er momenteel CoPs zijn voor 3-MCPD-esters en glycidylesters, maar dat dit nog verder uitgewerkt kan worden. Er kan bijvoorbeeld worden gekeken naar goede landbouwpraktijken en raffinage procedures. De Cie benadrukt dat dit goed uitgangspunt is en de Codex wellicht teveel focust op enkel diverse raffinage procedures.

Verder is tijdens de FEDIOL workshop een gehalte van 750 µg/kg voor plantaardige oliën en vetten bestemd voor zuigelingen- en babyvoeding gepresenteerd. SNE (infant food industry sector, Specialised Nutrition Europe) heeft tijdens zijn presentatie op de workshop aangegeven dat plantaardige oliën bestemd voor babyvoeding, niet vergelijkbaar zijn met oliën die voor zuigelingenvoeding worden gebruikt en stelde een limiet voor van 1000 µg/kg.

Visolie wordt niet veel geconsumeerd en 3-MCPD gehaltes verschillen in dit product. Desondanks is het mogelijk een ML en mitigatie-maatregelen voor visolie op te stellen. Een LS geeft aan geen grote bezwaren te hebben, maar nog wel in discussie te moeten gaan met de visolie-industrie, die vrij groot is in deze LS. Tot slot heeft EFSA aangegeven dat er geen data beschikbaar is omtrent olijfolie.

-Perchloraat

EFSA heeft een presentatie gegeven over perchloraat. De Cie geeft aan dat het EFSA rapport voor sommige populatiegroepen een probleem qua blootstelling weergeeft, waardoor er striktere limieten, dan de intra union handelslimieten, zullen moeten worden gesteld. Voor andere waren, zullen de limieten lager worden (lager dan P95). Voorgestelde limiet voor radijs; 0,05 mg/kg. Voor fruit en groente geeft het EFSA rapport 0,8 mg/kg aan bij P95, maar Cie geeft aan op 660 µg/kg te komen, gezien de data scheef verdeeld is. Voor alle zuigelingen en babyvoeding zou 0,01 mg/kg geschikt zijn. Enkel bij kant en klaar maaltijden voor kinderen lag >10% van de datapunten tussen 10-20 µg/kg. De Cie wil in het najaar een besluit hierover nemen.

Een LS geeft aan recentelijk data te hebben ontvangen van "herbal & tea infusions", waarbij data m.b.t. thee afkomstig uit China gehaltes van hoger dan 0,75 mg/kg zijn gemeten en dit consequenties zou hebben voor thee afkomstig uit China. Verder stelt deze LS voor om eventueel een aparte categorie op te stellen voor munt en kamille thee, indien deze niet onder kruiden zouden vallen. De Cie geeft aan dat de hoge gehaltes van thee uit China al in beeld waren voordat de richtwaarde werd opgesteld. Chinese autoriteiten spraken in het verleden al hun zorgen hierover uit en zijn in 2013 een zeer uitgebreid onderzoek hiernaar gestart. China heeft t.z.t. aangegeven eind 2016 een rapport hierover uit te willen brengen. De Cie gaat dit nog eens navragen. Verder geeft de Cie aan het eens te zijn met de feedback van een LS (Frankrijk) om de term "onder glas of niet onder glas geteeld" te verwijderen.

-Vaardigheidscriteria voor methode en analyse: LOD/LOQ volgens EU Vo. 333/2007

Een LS (Spanje) geeft aan een rapport te hebben ontvangen van hun NRL, betreft criteria voor het rapporteren van de meetonzekerheid conform EU Vo. 333/2007 voor resultaten rondom de ML. Hierover staat ook e.e.a. vermeld in EU Vo. 1881/2006. Het blijkt dat er geen overeenkomst is in het aantal decimalen. Een resultaat van 0,025 mg/kg en 0,034 mg/kg zou men in beide gevallen afronden op hetzelfde resultaat: 0,03 mg/kg, ondanks dat er verschillen zijn in het eindresultaat. Een decimaal is hierom niet voldoende. Spanje roept LS op om dit met hun eigen NRL te bespreken en stelt voor de uitdrukkingen van ML's in EU Vo. 1881/2006 te harmoniseren. De Cie geeft aan zich ineens te herinneren dat er nog een lijst met openstaande punten is blijven liggen, waarvan dit een onderdeel was. De Cie excuseert zich en geeft aan dat deze lijst is blijven liggen vanwege de fipronil-crisis en het vertrek van zijn collega. De Cie is van plan dit deze zomer nog af te maken en het later dit jaar te bespreken.

-Furaan

De Cie geeft aan dat er reeds is gesproken om meer data te verzamelen voor de monitoring van furaan, 2- en 3-methylfuraan. Data verzameling van 2,5 dimethylfuraan lijkt lastig, hierom wordt deze stof niet in de monitoring opgenomen.

14. AOB

-Nieuwe EURL voor metalen en nitrostoffen voor food & feed

Jens Sloth van de Technical University (TU) in Denemarken was bij de vergadering aanwezig en vertelde kort over het feit dat zij (sinds maart 2018) zijn gestart als EURL voor metalen en nitrostoffen, zowel voor food en feed (EURL-MN). Belangrijke taken zijn om goede vaardigheidstesten op te zetten, de analytische prestaties van NRLs te documenteren en officiële controles bij laboratoria uit te voeren. Men heeft de ambitie om nauw samen te werken met de "standardization organization", zodat het EU standaarden worden.

-PAKs in kaas

Een LS geeft aan hoge gehalten PAKs in gerookte kaas te hebben gemeten, welke onder uitzondering van de wetgeving vallen, gezien het een traditioneel nationaal product betreft. De Cie geeft aan dat er inderdaad een vrijstelling is voor binnenlands verhandelde producten en vraagt LS of het nodig is een discussie te starten over het stellen van een ML voor PAKs in gerookte kaas. Tegelijkertijd vraagt de Cie zich af of gerookte kaas wel echt gerookt wordt of dat dit met rookpoeder wordt gemaakt.

Den Haag, juli 2018